

Департамент освіти Вінницької міської ради
Комунальна установа «Центр професійного розвитку
педагогічних працівників Вінницької міської ради»
Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №26
Вінницької міської ради»

Ю.І. Короленко, Н.А. Романюк, Н.В. Куліш

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИХОВАННЯ
ЕЛІТАРНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ**

Конкурсна робота на XIV Міжнародну виставку

«Сучасні заклади освіти»

в тематичній номінації

**«ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ – ЗАПОРУКА
МАЙБУТНЬОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА»**

Вінниця – 2023

Авторський колектив:

Короленко Юлія Іллівна, завідувач КЗ «ДНЗ №26 ВМР»;

Романюк Наталія Анатоліївна, вихователь-методист КЗ «ДНЗ №26 ВМР»;

Куліш Наталя Василівна, вихователь-методист КЗ «ДНЗ №26 ВМР».

Короленко Ю.І., Романюк Н.А., Куліш Н.В. Сучасні підходи до виховання елітарної особистості як важливий чинник формування національної еліти. – Вінниця: КУ ЦПРПП, 2023, 72 с.

Мета даного дослідження показати теоретичні основи та реалізацію педагогічних умов впровадження моделі формування елітарної особистості громадянина, патріота України в комунальному закладі «Дошкільний навчальний заклад №26 Вінницької міської ради». В розробці представлено сучасне освітнє середовище; висвітлено досвід впровадження інноваційних технологій в освітньому процесі; подано шляхи інтеграції національно-патріотичного виховання в освітньому процесі ЗДО.

Методичну розробку призначено для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ІДЕЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВОГО ЧИННИКА ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ	
1.1. Зародження та розвиток ідеї становлення елітарної особистості в педагогічній та методичній літературі.....	5
1.2. Модель формування елітарної особистості громадянина, патріота України та шляхи її реалізації	9
РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ЕЛІТАРНОЇ ОСОБИСТОСТІ ГРОМАДЯНИНА, ПАТРІОТА УКРАЇНИ В КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД №26 ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»	
2.1. Створення сучасного освітнього середовища як запорука формування національної свідомої особистості	12
2.2. Використання інноваційних технологій та методик для реалізації моделі формування елітарної особистості громадянина, патріота України	18
2.3. Результативність виховання елітарної компетентності дошкільника як чинника виховання української нації	22
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ.....	25

ВСТУП

У сучасному житті та в складних умовах сьогодення вміло орієнтується, приймає вдалі рішення, активно працює особистість креативна, творча, гнучка, здатна до використання нових ідей, задумів, нових підходів та рішень. Це людина, яка володіє певним переліком якостей, а саме: рішучістю, вмінням не зупинятися на досягнутому, сміливістю мислення. Проявляючи високі особистісні якості й керуючись свідомими інтересами, така індивідуальність виступає дієвою силою культурно-національного процесу.

Таким носієм консолідації та культури служить національна еліта, як є важливим прошарком суспільства, що поєднує у собі інтелект, критичне мислення, духовність, патріотизм.

Слід зауважити, що формування української національної еліти – одне з актуальніших завдань сьогодення, яке бере свої витoki ще у дитинстві. «Усіма можливими способами треба запалювати в дітях палке прагнення до знань і до учіння. Прагнення до цього збуджується самими навчальними предметами, методами навчання» – говорив Ян Коменський. Тому важливо створити такі умови та використати такі інноваційні технології, які допоможуть виховати елітарну особистість громадянина, патріота України ще змалечку. Адже саме національна еліта зможе приймати зважені та раціональні рішення, тому що керується свідомими національними інтересами, має високий рівень розвитку національної свідомості та елітарної культури й усвідомлює свою самотність.

Перед нами постала *проблема*: **як створити умови, які будуть сприяти формуванню елітарної особистості дошкільника, як гаранту майбутнього розвитку українського суспільства.**

Виходячи з вищевикладеного ми визначили ряд *завдань*:

- ✓ ознайомитись з теоретичною основою елітарного виховання дошкільників в педагогічній та методичній літературі;
- ✓ розробити модель формування елітарної особистості громадянина, патріота України та шляхи її реалізації;

✓ розробити шляхи реалізації виховання елітарної компетентності дітей дошкільного віку.

Мета розробки – вивчити умови, необхідні для формування елітарної компетенції дошкільників в педагогічній та методичній літературі. Розкрити особливості організації елітарного виховання дошкільників в закладі дошкільної освіти. Дослідити результативність роботи з даного питання в комунальному закладі «Дошкільний навчальний заклад №26 Вінницької міської ради».

РОЗДІЛ 1. ІДЕЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВОГО ЧИННИКА ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ

1.1. Зародження та розвиток ідеї становлення елітарної особистості в педагогічній та методичній літературі

Як свідчать витoki педагогічної літератури, основною силою, яка осмислює і впроваджує в практику життя суспільств ідеї модернізації, є вибрана верства інтелектуалів – національна еліта. Слово еліта має подвійне походження – від лат. *eliquere* і фран. *elite* – меншість суспільства, що становить відносно самостійну, вищу, привілейовану групу, наділену особливими психологічними, національними і політичними якостями, яка бере безпосередню участь у затвердженні і здійсненні рішень, пов'язаних з функціями управління, розвитку науки і культури.

Кого ж вважають елітою? За даними результатів соціологічних досліджень Інституту соціології НАН України спільно із службою «Соціс-Геллап» відомо, що 44% респондентів вважають елітою найбагатших людей, 42% – тих, хто обіймає високі посади. З цього видно, що для звичайних людей еліта – це правляча верхівка, а не інтелектуальна, найвихованіша, високодуховна частину суспільства. Цікавими стали і результати досліджень, під час яких респондентам потрібно було визначити, з якою із 15 запропонованих соціальних категорій асоціюється слово «еліта». Найперші місця зайняли: Президент – 31%; міністри – 18%; народні депутати – 15%; бізнесмени – 12%; керівники банків – 10%; науковці – 7,5%; керівники політичних партій – 5,5%; актори – 4,5%; письменники – 4%; військово керівництво – 2,5% [10].

Відомо, що за своїми функціями еліта розподіляється на певні класи та типи. Наприклад, К. Манхейм виділяє такі головні типи еліт: політичні, інтелектуальні, художні, організаторські, моральні та релігійні. Відомі політологи та теоретики Д. Ласуелл і А. Каплан запропонували свою класифікацію типів еліт – за її роллю в суспільстві: 1) ті, хто реалізує офіційну владу; 2) шляхетні; 3) справедливі; 4) популісти; 5) мужні; 6) багаті; 7) спеціалісти; 8) ідеологи.

Для мислителів елітистського напрямку тогочасна національна еліта характеризувалася особливими психологічними та соціальними якостями. Г. Андрузький вважав, що це готовність до служіння своєму народу, всебічна обізнаність. Основні бажані риси національної еліти на погляд Т. Шевченка – це освіченість, знання історії України, вміння відстоювати інтереси нації, патріотизм, справедливість. На думку П. Куліша – це здатність до самопожертви в ім'я загального блага, аристократизм, відданість Батьківщині та поряд з цим економічна забезпеченість. Т. Зіньківський основною рисою еліти вважав любов до народу, в той час, як І. Франко доводив, що національна еліта має бути творчою особистістю, озброєною науковими знаннями, вміє підкорювати особисті інтереси інтересам суспільним, спроможна зрозуміти і висловити інтереси народних мас.

Відомо, що у другій половині XIX століття у вітчизняній політичній думці термін «еліта» ще не вживався. Натомість використовувалися поняття «панство», «начальство», згодом з'явився термін «інтелігенція». Як свідчать історичні джерела, у другій половині XIX століття склалися умови, які сприяли об'єднанню провідної інтелігенції, тобто настав етап якісної зміни процесу українського національного відродження.

На основі досліджень праць істориків, філософів, психологів, соціологів, політологів було визначено поняття національної еліти: це пасіонарії, ноосферні особистості, які у повсякденному житті утверджують мову, історичні, творчі традиції, звичаї, культуру, державницьку ідею та позбавлені комплексу неповноцінності. Проаналізувавши низку джерел умов належності до еліти, її ознак і якостей, було визначено такі основні критерії елітарності:

національна свідомість, патріотизм, громадянська активність, загальна освіченість, шляхетність, мудрість, мужність, високий рівень культури поведінки, духовність.

Узагальнюючи викладене вище, можна зазначити, що еліта періоду кінця ХІХ – початку ХХ ст. – продовжувала формувати національну ідею, започатковану в княжу та козацьку добу, уособлювала духовну та культурну свідомість українського народу, відстоювала незалежність України, свободу та гідність своєї Батьківщини. В родинях української еліти прищеплювалися гуманістичні основи особистості, її моральні чесноти. Усі аспекти виховання, яке базувалося на народній педагогіці, сприяло піднесенню національної самосвідомості дитини, формувало уявлення про власну націю, її самобутність.

На підставі вивчення художніх творів, наукової літератури, архівних документів встановлено, що виховання у родинях Старицьких-Лисенків, Коцюбинських, Крушельницьких, Грушевських було спрямоване на формування у дітей ще з раннього віку національних, моральних, громадянських, естетичних, трудових цінностей та переконань, основоположними засадами якого були принципи національного виховання.

Шляхом виховного впливу відбувалося формування елітарної особистості дитини, розвивалися їхні здібності й нахили, вироблялися потреба й уміння бути громадянином і господарем, збагачувався їхній інтелектуальний, моральний, естетичний, патріотичний розвиток. Еліту в різні часи української історії складала людина з неординарними особистісними, моральними й інтелектуальними якостями. У своїй різнобічній діяльності вони не віддалялись від духовних основ національного життя, виражали стиль мислення українства, глибинні архетипи його свідомості, національну ментальність.

Суттєву роль у розвитку української спільноти в цей період відігравала як інтелектуальна, так і аристократична еліта – представники князівських родів, великі українські магнати з яскраво вираженою національною свідомістю, релігійні діячі, викладачі шкіл та університетів. Безперечно, українська інтелігенція цього часу являла собою елітарну групу в системі українського

життя з характерною для неї інтелектуалізованістю, освіченістю, культом духовності.

Місцем зосередження української еліти, розквіту таланту багатьох українських інтелектуалів, формування нової філософії та науки став утворений за сприяння Петра Могили колегіум, а згодом академія. Значення Києво-Могилянської академії в тогочасній і сучасній історії вимірюється тим, що вона була не лише першим навчальним закладом в Україні, а й символом високої духовної спільноти української інтелектуальної, духовної та літературної еліти. Протягом досить тривалого часу академія концентрувала в собі дух спільності різних людей, єдності їх духовних поривів і дій. Висока культура філософського, суспільно-політичного і правового мислення в Києво-Могилянській академії сформували видатних постатей української історії - Лазаря Барановича, Іоанікія Галятовського, Стефана Яворського, Георгія Кониського, Теофана Прокоповича, Артемія Веделя, Максима Березовського, Івана Григоровича-Барського, Івана Щирського, Івана Виговського, Івана Мазепу, Пилипа Орлика.

Особливе місце еліти в українській історії пояснюється тим, що її представники не лише програмували, але й реалізовували в різних формах діяльності принципово новий стиль мислення і життя. Визначальними ознаками його стали духовна співпраця, діалог творчі зв'язки, порозуміння, толерантне ставлення один до одного. Українська інтелектуальна та духовна еліта, на відміну від широкого загалу, виявилась силою, що усвідомила значення вироблення оптимальних для кризових історичних ситуацій форм людського співжиття і духовної співпраці. Своє покликання видатні представники української культури вбачали в служінні Україні, в поширенні між людьми громадянської любові і миру задля досягнення Україні великого майбуття.

Інтелектуальна, духовна людина завжди відчуває потребу звертатись «нагору», до авторитету чи принципу, якому добровільно служить. З цього випливає, що важливою рисою еліти має бути вимогливість до себе та невичерпне бажання вдосконалюватись, тому саме це допомагає еліті стати взірцем для суспільства. Дуже хочеться вірити, що стан справ у суспільстві

зміниться, а позитивні якісні риси, якими повинна володіти українська еліта, теж займуть належне місце у процесі державотворення в Україні.

1.2. Модель формування елітарної особистості громадянина, патріота України та шляхи її реалізації

Одним із ключових аспектів становлення національної еліти є дошкільна освіта, адже, саме дошкільний вік – це важлива сходинка на шляху формування елітарної особистості, у цьому віці дитина вчиться сприймати світ навколо себе, розуміти своє місце в суспільстві та стосунки з іншими людьми. Виховання громадянина, патріота своєї держави – одне з актуальних завдань дошкільної освіти в умовах сьогодення, яке має бути спрямоване на розвиток особистості з високим рівнем знань, критичного мислення, толерантності, аналізу та здатності вирішувати складні завдання. Правильно організоване освітнє середовище служить джерелом повноцінного розвитку дошкільника, адже дитина як губка вбирає враження й знання, отримує навички спілкування, формує свою індивідуальність.

Творчий колектив комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №26 Вінницької міської ради», працюючи над проблемою формування національної свідомості дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти, здійснює інтегрований підхід до національно-патріотичного виховання дітей, в результаті взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Для формування елітарної особистості важливим стає розвиток національної культурної свідомості, а також мови як невід’ємної складової національної ідентичності.

Патріотичне почуття за своєю природою багатогранне, воно об’єднує всі сторони особистості: моральну, духовну, розумову, естетичну, трудову та передбачає вплив на кожну із сторін для отримання єдиного результату. Тому, саме інтегрований підхід до національно-патріотичного виховання дає позитивні результати у формуванні національної еліти, який здійснюється через структуру організації освітнього процесу, що містить п’ять основних складових (*Додаток 1*): цільова, концептуальна, змістова, технологічна, діагностично-результативна.

Цільова складова включає в себе мету формування у дошкільників національної свідомості через інтегрований підхід до освітнього процесу, яка

реалізується через *завдання* створення педагогічних умов для реалізації завдань національно-патріотичного виховання дошкільників (*Додаток 2*).

Концептуальна складова розробленої моделі розкриває науково-теоретичні аспекти її впровадження. Ця складова містить *теоретичні основи* зародження та розвитку ідеї становлення елітарної особистості в педагогічній та методичній літературі, які розкриваються в підрозділі 1.1. За основу ми взяли *наукові принципи* національно-патріотичного виховання (*Додаток 3*): принцип інтегрованості передбачає комплексний підхід до національно-патріотичного виховання; принцип природовідповідності враховує цілісну природу дитини, її індивідуальні особливості; принцип культуровідповідності базується на морально-етичному досвіді українського народу; принцип гуманізму спирається на прийняття особистості дошкільника як вищої соціальної цінності; принцип етнізації наповнює освітній процес національним змістом. Усі перераховані принципи сприяють формуванню елітарної особистості громадянина, патріота України в умовах закладу дошкільної освіти.

Змістова складова передбачає інтегрований підхід до національно-патріотичного виховання дошкільників через педагогіку партнерства: взаємодія з педагогами, робота з дітьми та співпраця з батьками. *Взаємодія з педагогами* направлена на розвиток професійної компетентності вихователя, адже результат його роботи залежить від педагогічної майстерності. З метою активізації педагогічної діяльності адміністрація закладу практикує використання індивідуальних, групових та колективних форм методичної роботи з педагогічним колективом з використанням ІКТ, що спонукає кожного педагога до підвищення свого фахового рівня. *Робота з дітьми* спрямована на створення комплексної системи умов, які б сприяли нероздільності навчання і виховання, їх органічному поєднанні в формуванні цілісної й всебічно розвиненої особистості. *Співпраця з батьками* є важливим компонентом освітнього процесу, що передбачає єдність педагогічних вимог ЗДО та сім'ї. Педагоги ЗДО надають родинам соціально-педагогічну підтримку та доступну інформаційно-консультативну допомогу. В своїй роботі, орієнтованій на інтереси сім'ї, ми керуємося принципом, що сім'я є головним елементом

національно-патріотичного виховання дитини, тому створюємо умови для заохочення батьків до співпраці.

Технологічна складова передбачає практичне втілення моделі формування елітарної особистості громадянина, патріота України в ЗДО №26. Дана складова містить два компоненти: сучасне освітнє середовище та інноваційне освітнє середовище. *Сучасне освітнє середовище* трактується в покрокових умовах реалізації процесу національно-патріотичного виховання в освітній простір: розвиваюче предметно-просторове середовище ЗДО, основні організаційно-педагогічні умови освітньої роботи з національно-патріотичного виховання; використання ІКТ в освітньому просторі. *Інноваційне освітнє середовище* розкривається в створенні умов для інтегрованого підходу до національно-патріотичного виховання в закладі дошкільної освіти через впровадження в практику роботи з дітьми інноваційних технологій та методів.

Діагностично-результативна складова включає в себе критерії, показники та рівні сформованості знань і навичок дошкільника з патріотичного та громадянського виховання в закладі дошкільної освіти, які розроблені на основі критеріїв і показників [6] (**Додаток 4**). Матеріали діагностично-результативної складової викладено в підрозділі 2.3.

Сім'я і заклад дошкільної освіти – два найголовніших інститути щодо формування елітарної особистості громадянина, патріота України. В результаті створення сучасного освітнього середовища, впровадження інноваційних технологій та методів, тісної взаємодії та партнерству, ЗДО створює умови для гармонійного, всебічного розвитку кожної дитини.

Таким чином, в розробленій моделі «Формування елітарної особистості громадянина, патріота України», ми показали оптимальні шляхи взаємодії усіх учасників освітнього процесу, розробили педагогічні умови для реалізації впровадження даної моделі в закладі дошкільної освіти.

**РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ
ФОРМУВАННЯ ЕЛІТАРНОЇ ОСОБИСТОСТІ ГРОМАДЯНИНА, ПАТРІОТА
УКРАЇНИ В КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
№26 ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»**

**2.1. Створення сучасного освітнього середовища як запорука формування
національної свідомої особистості**

В цей важкий час дедалі актуальнішою є потреба нових орієнтирів таких як моральність, культура, духовність патріотизм. Ось чому, надзвичайно важливо, в умовах сьогодення, дати дітям, майбутній національній еліті України, уявлення про норми моралі, традиції, звичаї, мову, культуру та сформуванню почуття національної гідності. Тому *першою педагогічною умовою* впровадження моделі формування елітарної особистості громадянина, патріота України є створення сучасного освітнього середовища, яке ми реалізували за допомогою розвивального простору, планомірної та систематичної освітньої роботи шляхом взаємодії всіх учасників освітнього процесу, а також використання ІКТ в освітньому просторі.

Розвивальне предметно-просторове середовище ЗДО №26

Розвивальне середовище є одним із важливих чинників формування громадянина-патріота, виховання якого не буде мати належної ефективності без належної матеріально-технічної бази. Для створення предметно-просторового середовища в ЗДО№26 керуємося принципами, які представлені схемою (*Додаток 5*). Національно-патріотичну спрямованість у розвивальному середовищі нашого закладу розглядаємо як інтегровану категорію, що охоплює взаємопов'язані складові: *народознавча світлиця, музей; спеціальні осередки в групових кімнатах; екологічна стежина територією ЗДО*.

Працюючи над пріоритетним напрямком роботи закладу «Зміцнення та збереження духовного здоров'я дошкільників засобами народно-прикладного мистецтва», спільними зусиллями педагогів та батьків, було створено *народознавчу світлицю «Скарби подільського краю»*, яка отримала статус музею. Її фонд налічує унікальну колекцію старовинних експонатів побутового вжитку Поділля (*Додаток 6*). Творчою групою педагогів розроблено План роботи етнографічного відділу музею «Народознавча світлиця» (*Додаток 7*),

План роботи краєзнавчого відділу музею «З чого починається Батьківщина» (*Додаток 8*), а також конспекти занять-екскурсій до них. Під час екскурсій до народознавчої світлиці, діти мають можливість наочно побачити й дослідити вироби майстрів, поринути у побут наших предків, а також спробувати себе у ролі юних екскурсоводів (*Додаток 9*). Отже, робота музею спрямована на відродження національної свідомості, духовності, вивчення української етнопедагогіки, відновлення народного виховання дітей з метою відродження нації та забезпечення духовної єдності поколінь.

Розвивальний простір групових приміщень передбачає *створення спеціальних осередків*. Нашими педагогами в групах створено динамічні центри предметно-розвивального середовища: *народознавчий осередок* є одним із основних компонентів життєвого простору групи, що сприяє формуванню національної свідомості, його експозиції постійно змінюються та поповнюються, знайомлять дітей з предметами та виробами національного, ужиткового мистецтва, з обрядовими циклами тощо (*Додаток 10*); *осередок музичного розвитку* передбачає широку інтеграцію та охоплює різні форми роботи з дітьми щодо творчості, музикування, знайомства з сучасними й старовинними музичними інструментами, композиторами; *осередок зображувальної діяльності* є засобом всебічного розвитку дітей, їх творчих здібностей, його вміст сприяє становленню особистості та спонукає до експериментів (*Додаток 11*); *осередок сюжетно-рольової гри* формується з ігрових зон, які дозволяють дітям зануритися у світ гри та фантазії, створюють унікальні можливості для набуття дошкільниками соціального та комунікативного досвіду (*Додаток 12*); *осередок інтелектуального розвитку* наповнений дидактичними, розвивальними матеріалами, які спонукають дітей до роздумів (*Додаток 13*); *куточок книги* є засобом виховання читацької культури, комунікативної компетенції дошкільників та розуміння своєї національної ідентичності.

Важливе значення для виховання патріотичних почуттів у дошкільників має емоційно-позитивне ставлення до рідної природи. Екологічна стежина територією ЗДО (*Додаток 14*) є однією з форм ознайомлення з природою

рідного краю. Педагогами нашого закладу Оцалюк Н.В., Архипчук Л.Ф., Близнюк Ю.А. розроблено план тематичних занять на екологічній стежині в різні пори року (*Додаток 15*), які сприяють естетичному, екологічному та патріотичному вихованню дошкільників.

Освітня робота з національно-патріотичного виховання шляхом взаємодії всіх учасників освітнього процесу та використання ІКТ в освітньому просторі

Робота з національно-патріотичного виховання в закладі дошкільної освіти здійснюється за допомогою різноманітних форм та методів, що дозволяє зробити процес пізнання доступним для розуміння дітей, цікавим та захоплюючим. Планомірна та систематична освітня робота з даного напрямку відбувається шляхом взаємодії всіх учасників освітнього процесу і спрямовується у трьох напрямках: *взаємодія з педагогами; організована діяльність з дітьми; співпраця з батьками.*

З метою активізації педагогічної діяльності адміністрація закладу практикує використання індивідуальних, групових та колективних форм методичної роботи з педагогічним колективом з використанням ІКТ, що спонукає кожного педагога до підвищення свого фахового рівня. Для реалізації впровадження моделі формування елітарної особистості вихователями-методистами Романюк Н.А., Куліш Н.В. розроблено план взаємодії з педагогами ЗДО (*Додаток 16*), який включає: 1) розроблення методичних рекомендацій для педагогічних працівників; 2) проведення семінарів-практикумів, тренінгів, круглих столів, майстер-класів; 3) робота творчої групи над реалізацією проєкту «Психолого-педагогічні засади організації роботи дошкільного закладу засобами музейної педагогіки».

Інтерактивні форми роботи стали необхідною умовою для становлення компетентного педагога сучасного закладу освіти. Така робота проводиться завдяки: загальній групі «Вихователі ДНЗ 26» у Viber; електронної пошти *e-mail*: sadochok26vinnica@gmail.com; web-сайту ЗДО №26 <http://veselka-vin.dytsadok.org.ua/>, блогу «Методична сторінка» в Blooger <https://metodustkzdnz26vmr.blogspot.com/> (*Додаток 17*). Використання програм Microsoft Office Power Point, Microsoft Publisher, Windows Movie Maker,

Windows Media Player дозволяють більш продуктивно працювати в освітньому процесі використовуючи ІКТ.

Сучасні діти потребують індивідуального підходу в процесі освітньої роботи, тому, перевага надається таким формам роботи, які цікаві, і дають результат в пізнавальному розвитку, ефективні для становлення елітарної особистості та виявляють «Я-особистість» кожної дитини: індивідуальні, групові та колективні. Найперше з чого починається будь-яка тема з національно-патріотичного виховання дошкільників – *бесіда* – це живе спілкування з дітьми, обмін думками і почуттями. В ході бесіди педагог активізує розумову діяльність дітей, підводить їх до отримання нових знань і сприяє закріпленню вже отриманих раніше.

У роботі з дошкільниками використовуємо різні форми організації освітнього процесу, що допомагає зробити цей процес цікавим та доступним для дітей. Однією з дієвих форм навчання та виховання вважаємо проведення інтегрованих *занять*, які дозволяють, під час ознайомлення з соціумом, художньої літератури, розвитку мовлення, образотворчої діяльності, природного довкілля, знайомити дітей з історичною спадщиною, колоритом, творчістю, духовного надбання нашого народу (*Додаток 18*).

Важливим методом навчання дітей дошкільного віку – є *гра*. З допомогою гри діти сприймають і засвоюють навколишній світ. Виховання, яке здійснюється за допомогою ігрової діяльності, природно для дитини. Надзвичайно важливе значення для роботи з дітьми є *ігри народознавчого спрямування* («Віночок оберіг дівочий», «На моєму рушничку», «Народні ремесла», «Іграшка моєї бабусі», «Символи України», «Великоднє яйце», «Народна математика» тощо). Пропонуємо дітям *розвивальні вправи*, що передбачають розширення знань дітей про Україну, її історію, культуру, природні багатства.

Всебічний розвиток дошкільників також здійснюємо під час *екскурсій* (*Додаток 19*), які дозволяють ближче знайомитись з навколишнім світом. Становлення елітарної особистості має тісний зв'язок з *трудовою діяльністю* дошкільнят (*Додаток 20*). Вона виховує в дітях такі важливі якості, як

відповідальність, хазяйновитість, ощадливість. При цьому ми сприяємо формуванню у дітей корисних побутових звичок, ефективного витрачання природних ресурсів.

Гурткова робота є дієвою формою організації дитячої життєдіяльності і становить невід'ємну частину освітнього процесу нашого закладу як ефективний шлях формування творчої особистості, своєчасного виявлення здібностей і нахилів дітей, розвитку креативності (*Додаток 21*).

Свята та розваги в дитячому садку є важливою формою національно-патріотичного виховання та всебічного розвитку дошкільників. Такі заходи як: «Україна – єдина!», «Веселий ярмарок», «Народні ігри на дідусевому подвір'ї», «Святий Миколай – до діток поспішає», «Щедрий вечір, добрий вечір», «Уклін тобі, Тарасе!», «Нащадки козацької слави», «Весну зустрічаємо, зиму проводжаємо», що проводяться протягом року під керівництвом музичних керівників Зорі К.М., Кубасової О.А., сприяють розвитку інтересу до народних традицій, спонукають до їх збереження, дотримання, а також до активності та творчості, формують почуття гордості за свою державу (*Додаток 22*).

Також, в роботі з дітьми педагоги використовують *малі форми усної творчості* українського народу – потішки, забавлянки, пісні та ін. – це живе джерело, яке в доступній формі донесе до малят мелодійність української мови, елементи історії, етнографії. При ознайомленні з природою рідної країни акцент робиться на її красі, розмаїтті, багатстві, на її особливостях.

Невід'ємною частиною усіх вище перерахованих форм та методів роботи з дошкільниками є використання *мультимедійних презентацій, інтерактивних ігор, ІКТ*, що дозволяють підійти до процесу навчання творчо, урізноманітнити способи подачі матеріалу, зацікавити дошкільників, спонукати до пізнання нового, так як сучасні діти потребують оновлених підходів до освітнього процесу.

Як показує наш досвід, для того, щоб освітня робота з дошкільниками була результативніша, потрібне активне залучення до цього процесу батьків вихованців. Для підвищення рівня професійної компетентності батьків з проблем національно-патріотичного виховання, педагоги постійно

організують з батьківською громадою різні форми роботи: зустрічі в народній світлиці, майстер-класи, участь у святах та розвагах, ярмарках, челенджах та конкурсах (*Додаток 23*). Крім того, співпраця з батьками здійснюється через індивідуальні, групові, сімейні консультивання з використанням ІКТ, що мінімізує час доступу батьків до інформації: загальні батьківські групи у Viber; консультиції, поради батькам на web-сайті ЗДО №26, блог «Школа батьківства» в Blooger <https://shkolabatkivstva.blogspot.com/>, телеграм та You Tube канал ЗДО №26 <https://www.youtube.com/channel/UC1-RiOaqaZEG3PcxgkVK7qQ> (*Додаток 24*).

Неабияке значення для виховання свідомого громадянина є прищеплення дошкільникам шанобливого ставлення до героїв війни, ветеранів, до пам'яті про тих, хто загинув, захищаючи Україну. Виховуючи в дітей почуття патріотизму та залучаючи батьків до роботи з даного напрямку нашому ЗДО проводяться благодійні акції «Допомога ЗСУ». Під час яких діти разом з батьками виготовляють обереги для солдат, малюють листівки та передають смаколики (*Додаток 25*).

За допомогою вищевикладених форм та методів організації освітнього процесу, ми розкриваємо дітям навколишній предметний світ духовних і матеріальних цінностей, як частини загальнолюдської культури і, в процесі пізнання, вчимо відповідним формам поведінки. Така робота сприяє посиленню формування позиції дитини «Я сам», «Я зроблю», «Я вмію».

Тож, багатофункціональне предметно-просторове середовище дозволяє дошкільникам моделювати, проектувати, конструювати, воно багаторівневе для здійснення процесу становлення творчої особистості вихованця на кожному з етапів його розвитку. І, лише спільними зусиллями, шляхом взаємодії усіх учасників освітнього процесу, створюються можливості для формування творчих здібностей та інтелекту дитини, формування елітарної особистості громадянина, патріота України.

2.2. Використання інноваційних технологій та методик для реалізації моделі формування елітарної особистості громадянина, патріота України

Модернізація освітньо-виховного процесу на сучасному етапі сприяє формуванню та розвитку елітарної особистості, спроможної повноцінно реалізуватись в житті та стати дієвою силою культурно-національного процесу. Тому *другою педагогічною умовою* є підвищення ефективності освітнього процесу через впровадження, разом із традиційними методами навчання, інноваційних технологій.

Саме в період дошкільного дитинства у дитини виникають перші уявлення про навколишній світ, формується вміння встановлювати найпростіші взаємозв'язки і закономірності про явища навколишнього світу, а також самостійно використовувати отримані знання в практичній діяльності. Широкого застосування для розширення можливостей дітей у самореалізації набув метод проєктів, який має на меті стимулювання інтересу дітей до певних проблем і розв'язання їх через діяльність.

В сучасних умовах, коли відбуваються глибокі зміни в житті суспільства, одним з центральних напрямків роботи з формування елітарної особистості є патріотичне виховання, адже найважливіше у житті кожного громадянина, патріота – його Батьківщина. Виховувати громадянську свідомість, патріотичні почуття потрібно змалку. Щоб дитина відчула себе причетною до великої України, необхідно краще познайомити її з традиціями та народними цінностями. Тому завдання педагога – навчити дитину помічати красу рідною краю, знати його історико-культурну спадщину.

З цією метою вихователями групи №8 Близнюк Ю.А., Гладько Л.О. було розроблено проєкт «Вінниця - європейське місто мрії, любові й наснаги» (*Додаток 26*). Виховання любові і поваги до рідного міста є найважливішою складовою морально-патріотичного виховання, і відповідно елітарної компетентності. Адже вже з дитинства людина повинна пишатися своєю національною приналежністю, любити рідний край, свою Батьківщину. Дуже важливо, щоб діти якомога раніше зрозуміли, що кожному з нас треба бути корисним Батьківщині, а для цього потрібно з дитинства робити такі вчинки,

які були б на благо сім'ї, будинку, дитячого садка, міста, а в подальшому – на благо всієї країни.

Знання народних звичаїв, традицій, їх наслідування необхідно людям, сподвижникам нового будівництва країни. Для того, щоб якомога раніше виховати в зростаючому поколінні любов до рідної землі, сформувати риси характеру, які допоможуть йому стати людиною і громадянином суспільства вихователем-методистом Куліш Н.В. створено програму «Скарби народної духовності» (*Додаток 27*), в рамках якої реалізовано проєкт «Добрі серця» (*Додаток 28*).

Використання народознавчого матеріалу служить підґрунтям для організації педагогічної діяльності з морально-патріотичного виховання дошкільнят. У дітей формуються вміння брати відповідальність за вибір та рішення, аналізувати результати діяльності, працювати на інтерес спільної справи.

Для розвитку елітарної особистості важливо також і вміння знаходити вихід із проблемної ситуації, творчо мислити, бажання досліджувати, пізнавати щось нове. Саме тому у ЗДО №26 творчою групою педагогів у складі: завідувача Короленко Ю.І., вихователя-методиста Романюк Н.А., вихователів старших груп №14, 17 Стьобало Р.А., Савчук В.М., було створено посібник «Дітям про економіку – просто і цікаво» (*Додаток 29*).

Актуальність економічної освіти зумовлена особливостями сучасного життя, які вимагають початку економічного виховання ще з дошкільного віку. Організація роботи з дітьми по формуванню економічної грамотності є дуже важливим моментом у процесі становлення національної еліти. Безумовно, це один із факторів економічної соціалізації, який впливає на ставлення дитини до духовних і матеріальних цінностей, на економічну соціалізацію дітей, на формування у дітей дошкільного віку економічних знань, усвідомлення економічних понять (*Додаток 30*).

Як відомо, одним з найважливіших надбань дитини дошкільного віку є оволодіння рідною мовою. Маля засвоює рідну мову, наслідуючи мовлення оточуючих. Це допоможе у майбутньому для подальшого гармонійного

розвитку, формування світогляду дошкільника, вміння налагоджувати його стосунки з іншими людьми та самореалізуватися у суспільстві. Адже зв'язність мовлення - це зв'язність думок. І, судячи з того, як дитина вміє будувати своє висловлювання, можна судити про рівень її мовленнєвого розвитку. Відповідним матеріалом у закладі служить розроблений проєкт (автори Короленко Ю.І., Куліш Н.В., Гладько Л.О.) «Стежинками інновацій до мови» (*Додаток 31*). Дана праця являє собою систему впровадження цікавих, інтелектуально навантажених інновацій для збагачення рідної мови, активізації словника, вміння грамотно будувати свою думку. Це і мистецтво складання сенкану, і мнемотаблиці, графосмужки, кубик Блума, кубики Рорі тощо (*Додаток 32*).

Варто зауважити, що для того, щоб наше суспільство мало дієвий розвиток, потрібно розширювати знання дітей про навколишній світ та їх кругозір. В рамках всебічного та гармонійного розвитку особистості, професійного керівництва дошкільнят велике значення має формування розуміння їх соціальних та професійних ролей у сучасному світі.

Саме тому, завдання закладу дошкільної освіти знайомити дошкільників з професіями, які мають найбільший попит на сучасному ринку праці. Наш проєкт «Острів сучасних професій» (автори Короленко Ю.І., Романюк Н.А., Савчук В.М.) направлений на створення психолого-педагогічних умов розвитку ранніх уявлень дошкільнят про сучасні професії, формування пізнавального інтересу та розширення кругозору в сфері ознайомлення з трудовою діяльністю професій майбутнього за допомогою мультимедійних презентацій, віртуальних екскурсій, теорії розвитку винахідницьких завдань ТРВЗ (за Г.Альтшуллером), методики навчання дітей розповіданню за схемами (за О. Білан, К. Крутій), методу «незакінчених речень», ІКТ (*Додаток 33*).

Цифрові технології стрімко проникають у всі сфери життя: вони змінюють підхід до управління підприємствами, містами та навіть нашим життям. Ринок праці також змінюється. Через швидкі зміни у світі та на ринку праці багатьом доведеться «перезавантажувати» знання, навички та уявлення про роботу. Таким чином, формування уявлень дошкільнят про світ сучасних

професій, власне становлення у майбутньому – це вимога сьогодення, яка є важливою складовою елітарної компетентності особистості.

Завдання дошкільного періоду – виховання всебічно розвиненої повноцінної особистості, здатної до саморозвитку та самовдосконалення впродовж всього життя. Для цього ми створюємо умови для вільного спілкування дитини з однолітками, щоб діти якомога раніше добре оволоділи рідною мовою, говорили правильно і красиво. Великою допомогою у цьому напрямку є розроблений творчою групою закладу (Короленко Ю.І., Романюк Н.А., Куліш Н.В., Гладько Л.О., Заєць В.С., Близнюк Ю.А.) посібник «Крок до звуко-буквених зірок», який допомагає якісно та доступно дати дітям нові знання, підвищити їх інтелектуальний рівень та поповнити свою власну народознавчу скарбничку (*Додаток 34*).

Нинішніх малят важко зацікавити, не доклавши фантазії та власної уяви. Адже становлення та розвиток особистості дитини відбувається здебільшого не на занятті, а саме в повсякденному житті, де малюк має змогу отримати різнобічний і значно багатший емоційний досвід, який запам'ятовується на все життя. Більше того, при нагоді дитина його використає, застосує в реальному житті. STREAM – освіта – новий інтеграційний підхід до розвитку, виховання й навчання дітей. Цей напрям освіти допомагає зосередити увагу на розвитку продуктивного, критичного мислення, формуванні в них цілісної картини світу, вміння досліджувати, моделювати, творити (*Додаток 35*). Використовуючи цей підхід, побачили, що дана технологія сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу в ЗДО, адже зміна завдань, спрямованих на різні канали сприймання дає змогу дітям утримати увагу під час роботи, зберегти їх пізнавальний інтерес та засвоїти матеріал завдяки задіяним сенсорним еталонам (*Додаток 36*).

Підсумовуючи, зазначаємо, що сучасний світ складний, тож дитині вже не достатньо знань, що вона має. Важливо навчити дитину використовувати ці знання, розуміти, хто вона є, свою історію, національну ідею та самобутність. Тому тільки у взаємодії знань та вмінь, сучасна дитина не тільки знайде своє місце у цьому світі, а ще й зможе творити долю власної держави.

2.3. Результативність виховання елітарної компетентності дошкільника як чинника виховання української нації

У комунальному закладі «Дошкільний навчальний заклад №26 Вінницької міської ради» здійснювалась аналітична робота з ефективності реалізації педагогічних умов впровадження моделі формування елітарної особистості громадянина, патріота України в умовах ЗДО. З цією метою в усіх вікових групах проводився моніторинг рівня сформованості знань, умінь і навичок дошкільників з соціально-морального, емоційно-ціннісного, духовного, інтелектуального, мовленнєвого розвитку, які розроблені на основі критеріїв і показників, відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти.

Аналіз обстеження дітей раннього віку показав, що в них низький відсоток показників сформованих компетенцій: 80% середнього рівня і лише 20% достатнього рівня, в молодшій групі ці показники на достатньому рівні (70%), але залишається відсоток дітей з середнім рівнем сформованості знань і навичок (25%). Аналізуючи узагальнені результати обстеження дітей середніх груп можна відмітити, що збільшився відсоток дітей, у яких проявляються показники компетентності з різних видів життєдіяльності на високому - 25%, достатньому рівні - 60% і на середньому рівні лише 15%. Підсумки діагностування свідчать про те, що вихованці старших груп мають високий показник пізнавальної активності - 76%, достатній – 24%. Відбувся значний ріст інтелектуального розвитку дітей – високий рівень 65%, достатній рівень - 35%. Результати обстеження творчого мислення дітей старших груп показали високий та достатній рівень у 92%, середній – у 8%. Рівень вербального творчого розвитку дошкільників наступний: високий та достатній рівень мають 78 % дітей, середній рівень – у 22 % дітей. Проведене діагностування виявило позитивну динаміку щодо всебічного розвитку дошкільників та систематичну роботу з дошкільниками в усіх сферах діяльності (*Додаток 37*).

Серед переваг, які одержують діти нашого закладу перебуваючи в сучасному інноваційному розвивальному середовищі є покращення їх соціально адаптаційних можливостей, формування компетенцій з усіх напрямів розвитку, набуття соціального досвіду, культури взаємовідносин, духовності,

високої художньо-естетичної та екологічної культури, патріотичної самосвідомості та громадянської відповідальності. Як показують результати SWOT-аналізу, робота з даного питання здійснюється на всіх етапах навчання та виховання дітей, що забезпечує гармонійність й цілісність освітнього процесу, через інтегрований підхід до національно-патріотичного виховання.

Таким чином, завдяки тісній співпраці та взаємодії усіх учасників освітнього процесу, ми спостерігаємо позитивні зміни в формуванні національної свідомості дошкільників та їх становлення як громадян нашої Держави, майбутньої еліти нації.

ВИСНОВКИ

Отож, вирішуючи питання реалізації педагогічних умов впровадження моделі формування елітарної особистості громадянина, патріота України, ми:

- ✓ ознайомились з теоретичною основою елітарного виховання дошкільників в педагогічній та методичній літературі;
- ✓ визначили, що майбутнє українського суспільства тісно пов'язане із згуртуванням людей навколо національної ідеї, формуванням національної ідентичності, самосвідомості, культурної самобутності;
- ✓ розробили модель формування елітарної особистості громадянина, патріота України та окреслили шляхи її реалізації;
- ✓ розробили шляхи реалізації виховання елітарної компетентності дітей дошкільного віку.

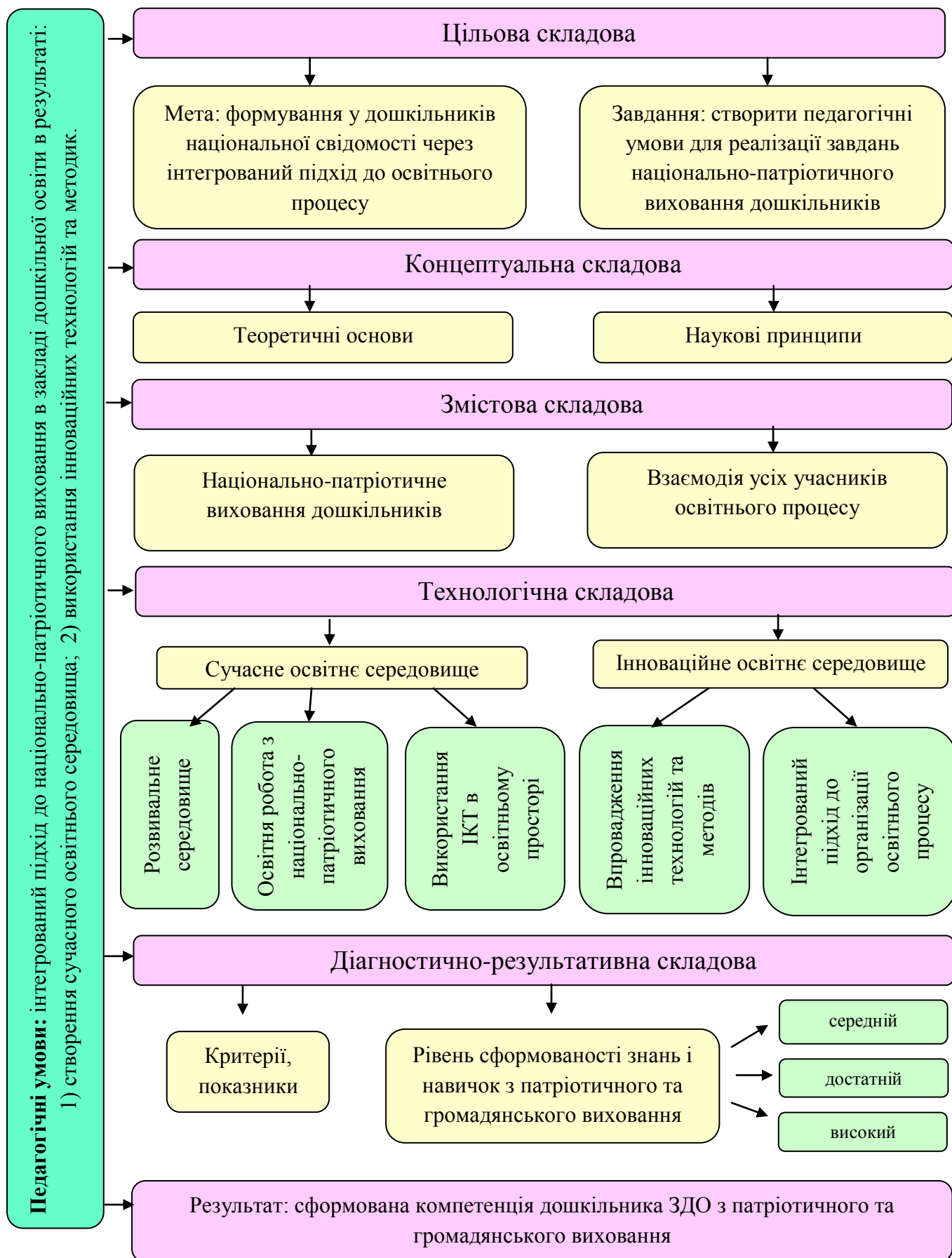
Необхідними етапами цього шляху є розвиток національної свідомості, соціокультурної та національної єдності, високий ступінь патріотизму, об'єднання навколо певної системи духовних цінностей, становлення і зміцнення незалежної держави. Свою визначену роль у здійсненні цих важливих процесів національного розвитку відіграє національно свідомо еліта, формування і виховання якої починається ще з дитинства. Значною мірою завдяки еліті утверджується духовна, культурна спільність українського етносу. Тому розвиток українського суспільства реалізується через концентрацію духовно-інтелектуальних, патріотичних, національних, елітарних принципів навколо здійснення ідеї української державності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гарнійчук В. М. Сформованість патріотизму старших підлітків на етапі становлення української держави: компоненти, критерії та показники. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді, 2014. Вип. 18(1). С. 123–132.
2. Карагозлю Ф. Педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.08. Одеса, 2019. 308 с.
3. Качур М. М. Патріотичне виховання молодших школярів засобами художнього краєзнавства : автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.07. К., 2010. 21 с. 7.
4. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. - К.: Грамота, 2007.
Нічик В.М. Петро Могила в духовній історії України. - К.: Український центр духовної культури, 1997.
5. Петрук Н.К. Українська духовна культура XVI - XVII ст.: формування простору національного буття. - Хмельницький, 2007.
6. Солонська А. Критерії, показники та рівні патріотичної вихованості. УДК 373.2.015.31:172.15 DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-5-33>.
7. Хлистун І. Г. Традиції виховання елітарного роду Крушельницьких // Наука і сучасність: Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. – Том XLV. – С. 124–129.
8. Хлистун І. Особливості використання досвіду виховання в українських елітарних родинах у позааудиторній роботі студентів (кінець XIX – початок XX ст.) // Рідна школа. – 2005. – № 8–9. – С. 65–68.
9. Хлистун І. Г. Естетичний аспект формування національної еліти (на прикладі родини Старицьких – Лисенків) // Наука і сучасність: Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. - Том 51.- К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. - С.82- 89.
10. Шульга М., Потехін О., Бойко Н., Порохонська О., Шульга Т. Правляча еліта сучасної України. Аналітична доповідь № 10. — К., 1998, с. 64.

ДОДАТКИ

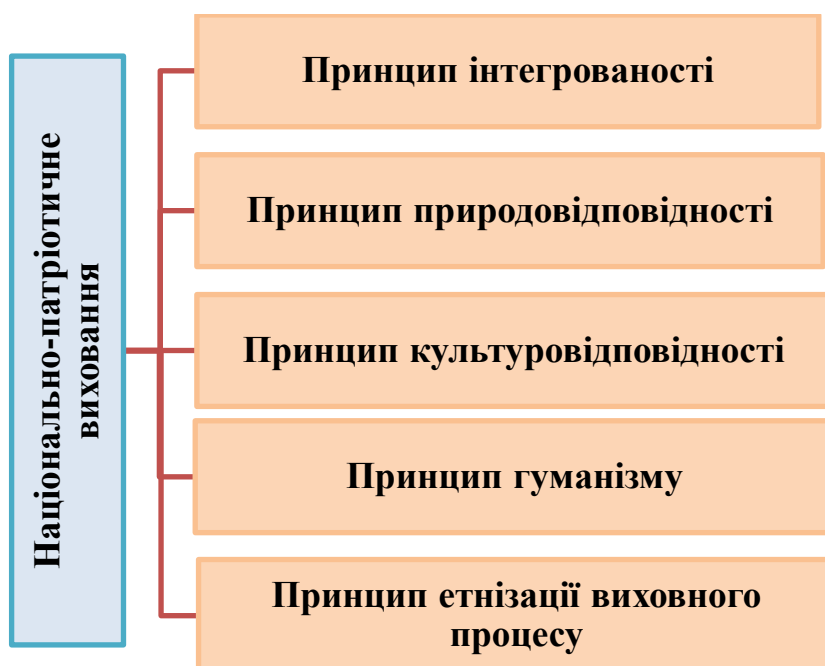
Модель формування елітарної особистості громадянина, патріота України

Мета формування національної свідомості дошкільників

Основні принципи національно-патріотичного виховання

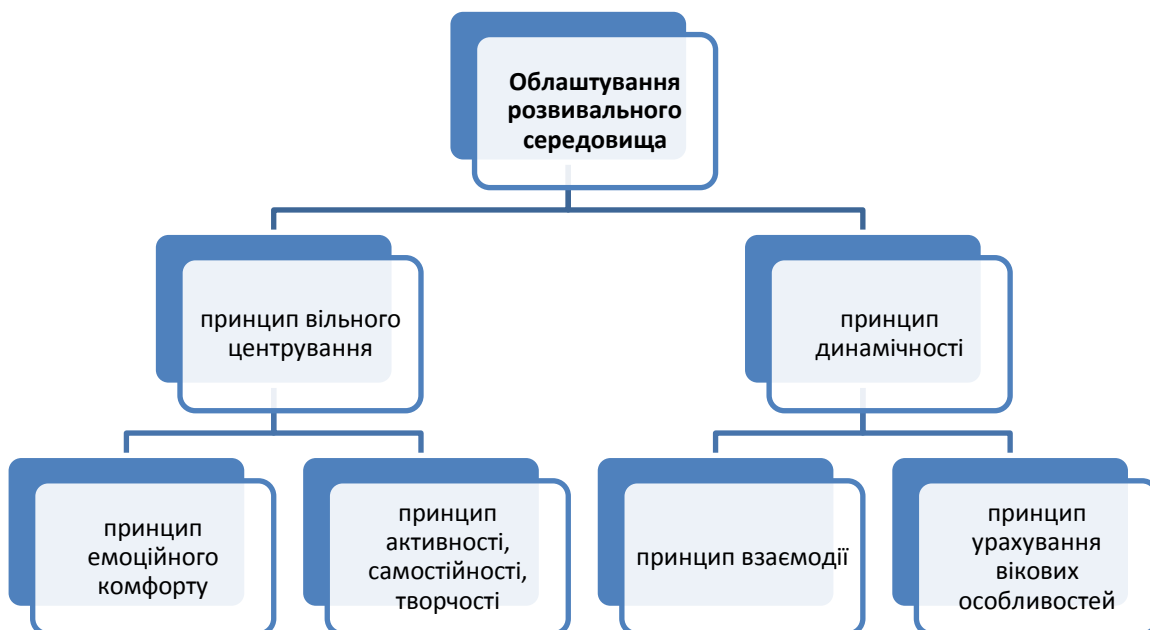

**Показники рівня сформованості знань і навичок
з патріотичного та громадянського виховання**

Високий рівень	Достатній рівень	Середній рівень
<p>Характеризується повнотою знань про державні і народні символи. Дитина може назвати видатних людей Батьківщини (письменників, художників, композиторів, спортсменів), певні історичні події, доступні дітям старшого дошкільного віку, знає права та обов'язки. Вона цінує історію своєї сім'ї, пишається досягненнями країни та позитивно ставиться до традицій свого народу, державної мови. Дитина активно бере участь у народних святах, пізнаючи їх зміст, виражає патріотичні почуття через відтворення культурних надбань народу України (читання віршів, малювання символів, спів патріотичних пісень), дотримується моральних норм українського суспільства.</p>	<p>Характеризується недостатньою повнотою знань про державні і народні символи. Дитина може назвати кілька видатних людей Батьківщини, плутається в історичних подіях, має неточні знання щодо національних прав та обов'язків. Загалом дитина виявляє позитивне ставлення до традицій власної сім'ї, свого народу, досягнень країни, але має не зовсім сформоване шанобливе ставлення до державної мови. Вона неохоче бере участь у народних святах, не дуже цікавиться відтворенням культурних надбань народу України (читання віршів, малювання символів, спів патріотичних пісень), не завжди дотримується моральних норм українського суспільства.</p>	<p>Характеризується обмеженістю знань щодо державних і народних символів. Дитина не може згадати прізвищ видатних людей Батьківщини, плутається в певних історичних подіях, виникають складнощі щодо знань національних прав та обов'язків. Для дитини не є важливими почуття гордості за досягнення свого народу. Вона не виявляє зацікавлення у народних святах, у відтворенні культурних надбань народу України (читання віршів, малювання символів, спів патріотичних пісень), не розуміє важливості дотримання моральних норм українського суспільства.</p>

Принципи облаштування розвивального простору ЗДО

Музей «Скарби подільського краю» ЗДО №26

Фото 1. Українська піч

Фото 2. Бабусина скриня

Фото 3. Мисник

Фото 4. Ткацтво

Фото 5. У світі витинанки

Фото 6. Комора

Фото 7. Чарівний світ писанки Фото 8. Духовні скарби на старих світлинах

Фото 9. З чого починається Батьківщина

Фото 10-11. Лялька моєї бабусі

План роботи етнографічного відділу музею ЗДО №26

«Народознавча світлиця»

№	Тема	Завдання
1	Запрошуємо на гостини	Ознайомити з побутом, звичаями, традиціями українського народу; викликати інтерес до культури.
2	Рідна оселя	Викликати у дітей цікавість до української оселі, дати уявлення про інтер'єр української хати (піч, мисник).
3	Одягнемо україночку	Познайомити з українським одягом (сорочка, спідниця, шаровари, чигаївка, віночок тощо).
4	Бабусина скриня	Ознайомити дітей із призначенням скрині, зберіганням речей в давнину.
5	Старовинні предмети побуту	Ознайомити дітей з предметами народного вжитку: коромисло, діжа, ночви, праска тощо).
6	Що розкаже про себе посуд	Ознайомити дошкільників з посудом: дерев'яним та глиняним.
7	Золоте веретенце	Познайомити дітей з прядкою та веретеном, яке місце вони займали колись в житті української жінки.
8	Наші руки не знають втоми	Виховувати інтерес до виробів народно-прикладного мистецтва, знайомити з лялькою мотанкою, іграшками з природного матеріалу, кераміки, виробів з лози.
9	Чарівний світ вишиванки	Ознайомити з різновидами української вишивки Подільського краю. Призначенням рушників.
10	Українські обереги	Продовжувати ознайомлювати дітей із значенням предметів-символів, їх походженням.
11	Витинаю все, що бачу	Ознайомити з різновидом народно-прикладного мистецтва – витинанкою.
12	Свята та звичаї українського народу	Організувати свята відповідно до православного календаря.
13	Писанка - мальованка	Вчити дітей прикрашати яйце візерунком, ознайомити з його символічним значенням.
14	Чарівний світ розпису	Дати уявлення дітям про види розписів, технікою виконання.
15	Фольклорне мистецтво	Використання художнього слова малих фольклорних жанрів (потішки, прислів'я, приказки, скоромовки тощо).

План роботи краєзнавчого відділу музею ЗДО №26

«З чого починається Батьківщина»

№	Тема	Завдання
1	Все починається з Батьківщини	Ознайомити дошкільників із походженням та назвою м. Вінниця, його архітектурними пам'ятками.
2	Вінниця – рідне місто моє	Ознайомити з історією виникнення міста.
3	Музеї Вінниці	Ознайомити із музеями міста.
4	Ними пишається Вінниця	Продовжувати знайомити дітей із основними пам'ятками м. Вінниці.
5	Моя вулиця, мій мікрорайон	Ознайомити із вулицею Київська – найбільшою магістраллю, з її видатними пам'ятками, закладами.
6	Подорож по місту	Розширити знання дітей про місто Вінниця – перлину Поділля. Формувати свідомі поняття «мала» та «велика» Батьківщина.

Проведення занять-екскурсій в музеї «Скарби подільського краю» ЗДО №26

Фото 1. Заняття-екскурсія «Чарівний світ писанки»

Фото 2-3. Заняття-екскурсія «Вінниця – моє рідне місто»

Фото 4. Заняття-екскурсія «Народна іграшка»

Фото 5-6. Заняття-екскурсія «До бабусі на гостину»

Народознавчі осередки в групах ЗДО №26

Фото 1-5. Народознавчі осередки

Осередки зображувальної діяльності ЗДО №26

Фото 1-5. Осередки зображувальної діяльності

Сюжетно-рольова гра в ЗДО №26

Фото 1. Магазин

Фото 2. Кухня

Фото 3. Лікарня

Фото 4. Дорожній рух

Фото 5. Будівельники

Фото 6-7. Сюжетно-рольова гра «Будівельники»

Фото 8-9. Сюжетно-рольова гра «Лікарня»

Фото 10-11. Сюжетно-рольова гра «Пожежники»

Фото 11. «Викликаємо службу 102»

Осередки інтелектуального розвитку в ЗДО №26

Фото 1-4. Осередки інтелектуального розвитку

Екологічна стежина територією ЗДО №26

Фото 1. Об'єкти на екологічній стежині по території ЗДО

Фото 2. Подорож екологічною стежиною

Фото 3. Подорож екологічною стежиною

Фото 4. Квест-подорож «Секрети екологічної стежини»

Орієнтовна тематика занять на екологічній стежині в різні пори року

Пора року	молодший дошкільний вік	старший дошкільний вік
Осінь	Різнокольорова осінь Про що шепоче берізка? Букет осінніх квітів Невидимка ходить, всі дерева роздягає	Осінь-плакса Чому калина зажурилася ? Жовте царство навкруги Лист кружляє і кружляє, чорну і землю вкриває Карнавал осіннього листя Тихо осінь ходить гаєм Хто в хустинці червоненькій став у лісі між дубів?
Зима	На дерева, на лужок тихо пада сніжок Сніжну бабу ми зліпили, на санчата посадили Зимовий сон дерев Лягають сніжинки в пухнасті перинки	Морозенко бородатий ходить-бродить біля хати (візерунки на вікні) Красуня в зеленому вбранні (ялинка) Срібні дерева, срібне гілля, сріблом пухнастим вкрита земля Сніжний віночок сплітає зима... Що сниться берізці
Весна	Я - перша квіточка весни Про що співає весна Карнавал весняних квітів Котики-воркотики Що за сонечка малі посідали на землі? (кульбабки)	Дінь-дон, дінь-дон, проминув зимовий сон Хмаринка-веселинка Що чути у квітучому садку? Біля яру, біля стежки одягла верба сережки Ти рости, моя берізонько, рости, буйним листом всім на радість шелести
Літо	Бджілка і квіти Танок метеликів Пташечки-щебетушечки Засоромилась сунічка, що маленька, невеличка	Мелодії літа Про що шепочуть хвилячки Літня палітра Квіткова симфонія Спасибі людям, що зростили ліс

**План взаємодії з педагогами ЗДО щодо реалізації впровадження моделі
формування елітарної особистості**

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Форма проведення
1.	«Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання в ЗДО»	Вересень	Лекція- бесіда
2.	«Створення умов для духовно-морального розвитку дитини»	Жовтень	Методичний аукціон
3.	«Традиції народного виховання сучасного маленького українця»	Листопад	Творчі посиденьки
4.	«Інноваційні технології як засіб підвищення якості освітнього процесу»	Грудень	Флеш-семінар
5.	«Створення духовно-морального простору як основи становлення особистості дошкільника та підґрунтя національної свідомості»	Січень	Семінар-практикум
6.	Мистецька освіта дошкільника: не відтворювати, а творити.	Лютий	Практична робота
7.	Використання народної казки в музично-театральній діяльності дітей.	Травень	Консультація
8.	Робота творчої групи «Психолого-педагогічні засади організації роботи дошкільного закладу засобами музейної педагогіки»	Протягом року	Реалізація освітнього проекту
9.	Робота ініціативної групи «Формування екологічної культури особистості дошкільника за допомогою спілкування з природою на екологічній стежині»	Протягом року	Реалізація освітнього проекту
10.	1. Патріотичний браслет із стрічок 2. Створення математичного квесту 3. Зоопарк у техніці «паперовий тунель бук» 4. Новорічна іграшка у етностилі 5. «Мереживо витинанки» 6. Нетрадиційні техніки малювання 7. «Чарівний світ писанки»	Жовтень Листопад Грудень Січень Лютий Березень Квітень	Майстер-класи

Інтерактивні форми роботи з педагогами ЗДО

Фото 1. Web-сайт ЗДО №26

Фото 2. Блог «Методична сторінка»

Інтегровані заняття в ЗДО

Фото 1-2. Заняття з народознавства+художньої літератури+ розвиток мовлення «До бабусі на гостину»

Фото 3-4. Заняття STEM-освіта+економічне виховання+народознавство «Грошові одиниці – від минулого, до сучасності»

Фото 5-6. Заняття з природного довкілля +розвиток мовлення+нетрадиційне малювання «Ялинка для зайчика»

Експерсії за межі ЗДО

Фото 1-2. Експерсія рідним містом

Фото 3-4. Експерсія на пошту

Трудова діяльність дошкільників в ЗДО

Фото 1. Догляд за кімнатними рослинами

Фото 2-3. Прибирання майданчиків

Фото 3-4. Праця на городі

Фото 5-6. Город на підвіконні

Фото 7. Висаджування розсади

Гурткова робота в ЗДО №26

Фото 1-2. Народознавчий гурток «Дивоцвіт»

Фото 3-4. Гурток «Нетрадиційні техніки малювання»

*Фото 5. Спортивний гурток
“Шахова академія”*

Фото 6. Гурток «Наша мова солов'їна»

Фото 7. Гурток «Театральна мозаїка»

Фото 8. Гурток «Чарівне тісто»

Фото 9. Інструментальний гурток

Фото 10. Вокальний гурток

Фото 11. Театрально-музичний гурток

Свята та розваги в ЗДО №26

Фото 1-2. Розвага «Щедрий вечір»

Фото 3-4. Шевченківське свято

Фото 5-6. Розвага «Ми нащадки козацької слави»

Фото 7. Розвага «Діти-квіти»

Фото 8. Свято «Української пісні»

Фото 9-10. Свято «Україна – єдина»

Фото 11-14. Свято «Весну зустрічаємо»

Співпраця з батьками вихованців ЗДО №26

Фото 1-3. Осінній ярмарок

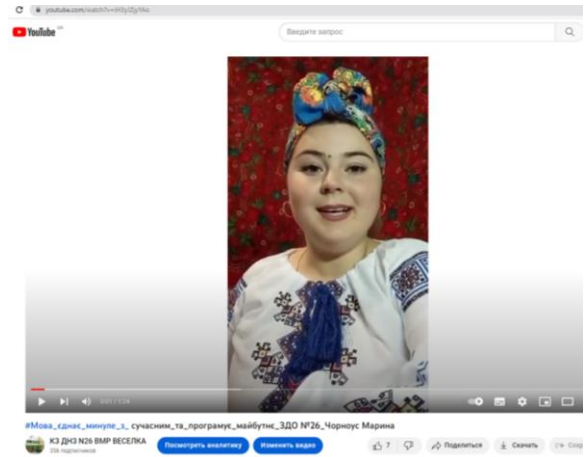
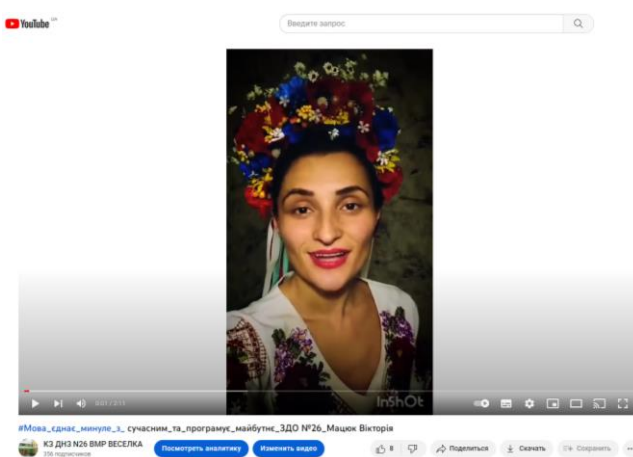
Фото 4. Свято весни

Фото 5. Тренінг «Батьківство в радість»   *Фото 6. Конференція «Як виховати дитину емоційно та фізично здоровою»*

Фото 7. Круглий стіл «Караючи, подумай як»   *Фото 8. Майстер-клас з писанкарства*

Фото 8-9. Челендж «Мова єднає минуле з сучасним та програмує майбутнє»

Інтерактивні форми роботи з батьками вихованців ЗДО №26

Фото 1-2. Корисні посилання, поради батькам на Web-сайті ЗДО №26

Фото 3. Онлайн дитячий садок

Фото 4. Блог «Школа батьківства»

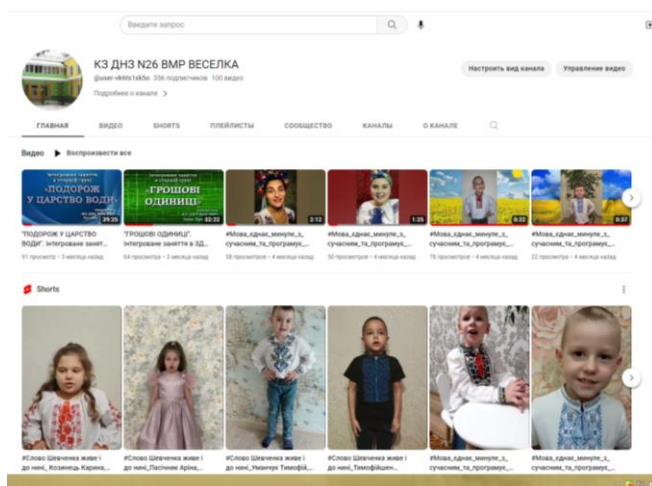

Фото 5. You Tube канал ЗДО №26

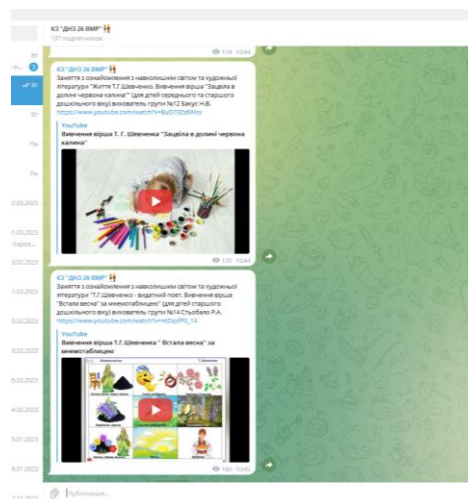

Фото 6. Телеграм канал для батьків

Участь у благодійних акціях ЗДО №26

Фото 1-6. Акція «Разом до перемоги» допомога ЗСУ

Освітній проєкт «Вінниця - європейське місто мрії, любові і наснаги»

Фото 1-2. Освітній проєкт «Вінниця -європейське місто мрії, любові і наснаги»

Фото 3. Робота юних екскурсоводів

Фото 4. Визначні місця Вінниці

Проект «Скарби народної духовності роботи»

Фото 1. Проект програми «Скарби народної духовності»

Дім, в якому я живу	Заняття «Бабусин посуд» Бесіда «Будь бережливим»	«Назви одяг», «Назви і покажи», «Кожній речі своє місце»	Малювання «Кухлик» Аплікація «Мій дзвінкий веселий м'яч»
Завігало в гості свято	Заняття «Варю, варю, борщик» Бесіда «Зберемо дальку на свято»	«Відгадай на смак», «Розбери за кольором»	Малювання «Тарілка- поларунок з Петриківки» Ліплення «Львовий посуд»
Народна іграшка	Заняття «Котину сиренький» (вигнчення потішки) Бесіда «Іграшка моєї бабусі»	«Хто взнає- відгадає», «Баристе намисто», «Кольорова сервєтка»	Аплікація «Фартушок для Марійки» Малювання «Півник»
Рухливі, хороводні, народні ігри	Сюжетно- рольові ігри	Художньо- мовленнєва діяльність	Театралізова та музична діяльність
Хороводна гра «Подоланочка» Рухлива гра «Нумо в коло»	«Сім'я», «Шофери»	Забавлянки «Печу, печу, хлібчик», «Лиди, лиду, дощику»	Пальчиковий театр «Ріпка» Гра-пантоміма «Мова обличчя»
Народна гра «Менишний ширіжок»	«Сім'я»	Забавлянки «Напечу оладки», «До бабусі на гостину» Вірш О.Журинної «Галчинка- прала»	Пальчикова гра «Знайомство» Настільний театр «Рухавичка»
Народна гра «Галля по садочку ходила»	«Сім'я»	Вірш В.Гринько «Мама» Р.Завалович «Українська мова»	Пальчикова гра «Обручка» Коліскові пісні «Ходить сон коло вікон», «Котину сиренький»

Фото 2. Фрагмент річного плану

Фото 3-4. Монтаж «Шевченко і Кобзар»

Проект «Добрі серця»

Фото 1-2. Реалізація проєкту «Добрі серця»

Посібник «Дітям про економіку - просто і цікаво»

Фото 1. Посібник «Дітям про економіку - просто і цікаво»

Фото 2. Додатки до посібника «Дітям про економіку - просто і цікаво»

Організація роботи з дітьми по формуванню економічної грамотності

Фото 1. Розвага «Афлатун збирає друзів»

Фото 2. «Знайомство з Грошиком»

Освітній проєкт «Стежинками інновацій до мови»

Департамент освіти Вінницької міської ради
Комунальний заклад
«Дошкільний навчальний заклад №26 Вінницької міської ради»

*Тема: «Розвиток мовлення дошкільників
засобами інноваційної діяльності»*
Змістовий напрям: організація освітньої роботи з дітьми
Тип проєкту: монопроєкт

Освітній проєкт «Стежинками інновацій до мови»

Автори проєкту:
Короленко Юлія Глієна,
завідувач КЗ «ДНЗ №26 ВМР»,
спеціаліст вищої категорії
Куліш Наталя Василівна,
вихователь-методист КЗ «ДНЗ №26 ВМР»,
спеціаліст I категорії
Гладько Людмила Олегівна,
вихователь КЗ «ДНЗ №26 ВМР»,
спеціаліст II категорії

Регістраційна карта проєкту

Назва: «Стежинками інновацій до мови»

Тематичне спрямування проєкту: «Розвиток мовлення дошкільників засобами інноваційної діяльності».

Змістовий напрямок: організація освітньої роботи з дітьми

Координатор проєкту: Завідувач КЗ «ДНЗ №26 ВМР» Короленко Ю.І.

Склад робочої групи:
Вихователь-методист КЗ «ДНЗ №26 ВМР» Куліш Н.В.
Вихователь старшої групи №8 КЗ «ДНЗ №26 ВМР» Гладько Л.О.

Характеристика проєкту:

- ❖ За метою проєктної діяльності – практико-орієнтований.
- ❖ За змістом – творчий, інноваційний.
- ❖ За кінцевим результатом – практичний.
- ❖ За кількістю учасників – колективний.
- ❖ За тривалістю - середньої тривалості.

База реалізації проєкту: Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №26 Вінницької міської ради»

Учасники проєкту: Вихованці старшої групи, їх батьки, вихователь старшої групи №8.

Термін реалізації проєкту: Протягом двох місяців (01.09.2021 – 30.10.2021)

Фото 1. Освітній проєкт «Стежинками інновацій до мови»

Фото 2. Геокешинг «З Україною в серці»

Фото 3. Бібліокав'ярня «Одного разу було так.....»

Фото 4-5. Робота зі світловим столиком

Впровадження інтелектуально навантажених інновацій

Фото 1. «Караван історій сенкану»

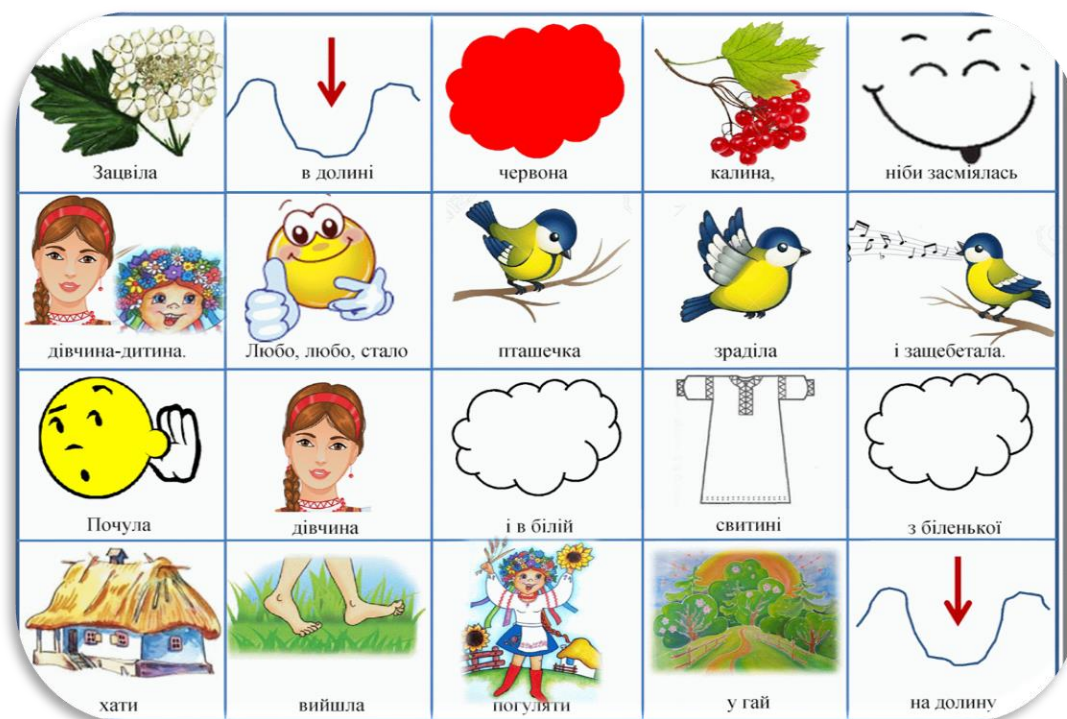

Фото 2. Мнемотаблиця «Пори року»

Фото 3. Мнемотаблиця «Пори року»

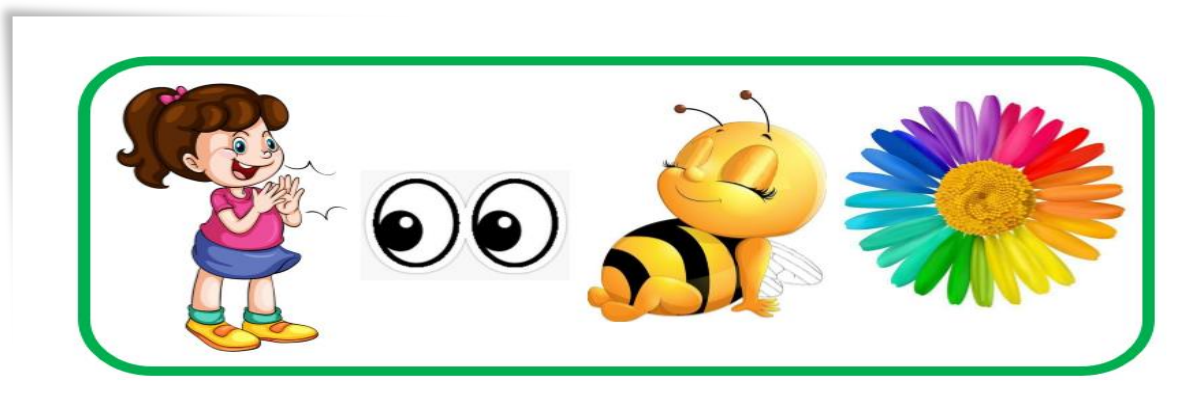

Фото 4-5. Мнемосмужки

Освітній проєкт «Острів сучасних професій»

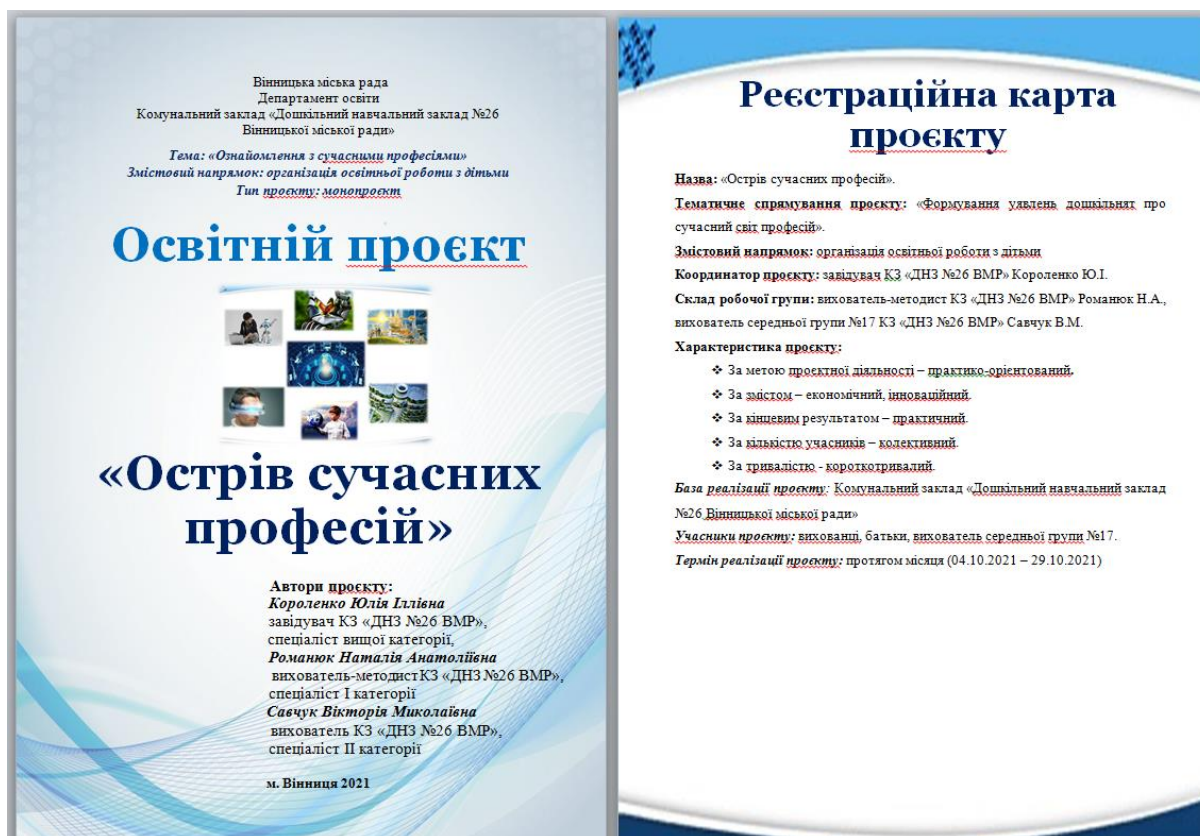

Фото 1. Освітній проєкт «Острів сучасних професій»

Фото 2. Вивчення професій

Фото 3. Цікава історія про професії

Посібник «Крок до звуко-буквених зірок»

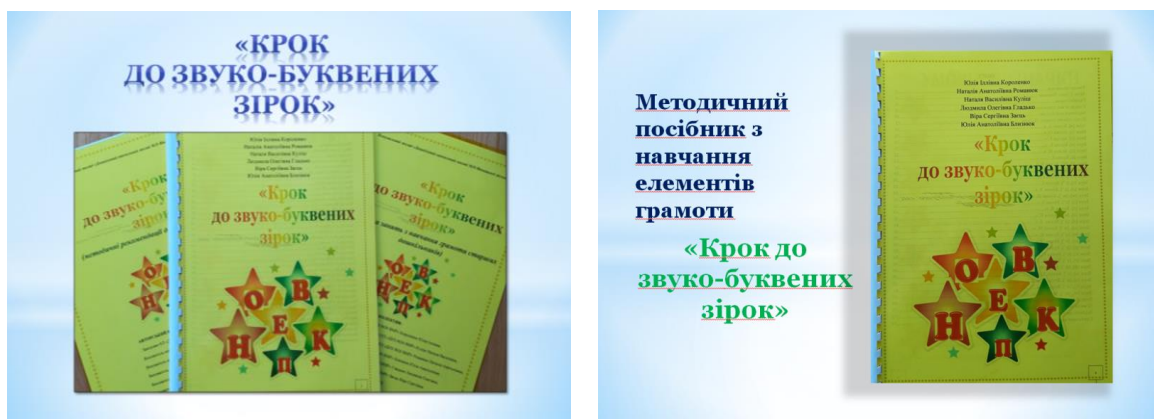

Фото 1-2. Посібник «Крок до звуко-буквених зірок»

Фото 3-4. Вступна та основна частина заняття з розвитку мовлення в рамках апробації посібника

Фото 5. Фізхвилинка на заняттях

Фото 6. Зошит з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку

*STREAM – освіта – новий інтеграційний підхід**Фото 1. Складові STEMУ*

STREAM - різні літери розуміють по-різному

- **S** - наука, спорт
- **T** - технології
- **R** - читання/писання, робототехніка, релігія
- **E** - інженеринг, економіка
- **A** - мистецтво
- **M** - математика, медіа

Фото 2. Складові STREAMУ

Використання STREAM -технології у роботі з дітьми дошкільного віку

*Фото 1. Заняття
«Подорож у царство води»*

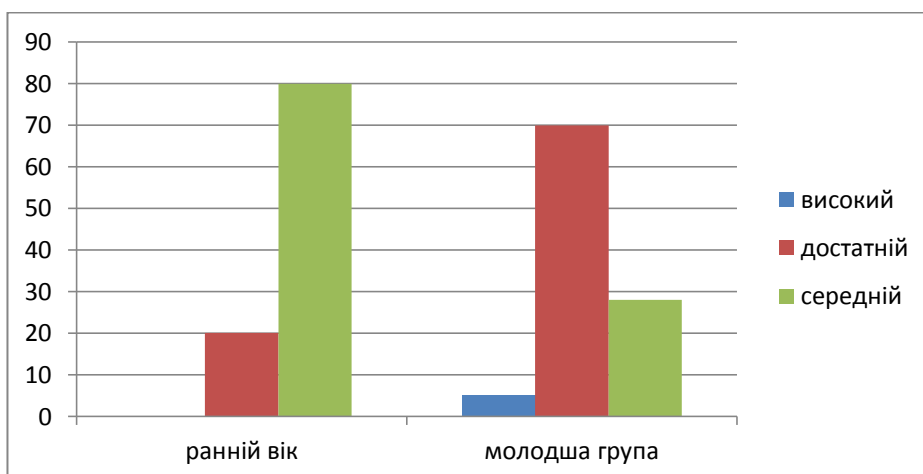

*Фото 2. Інтерактивна економічна
гра «Кожній банкноті свій портрет»*

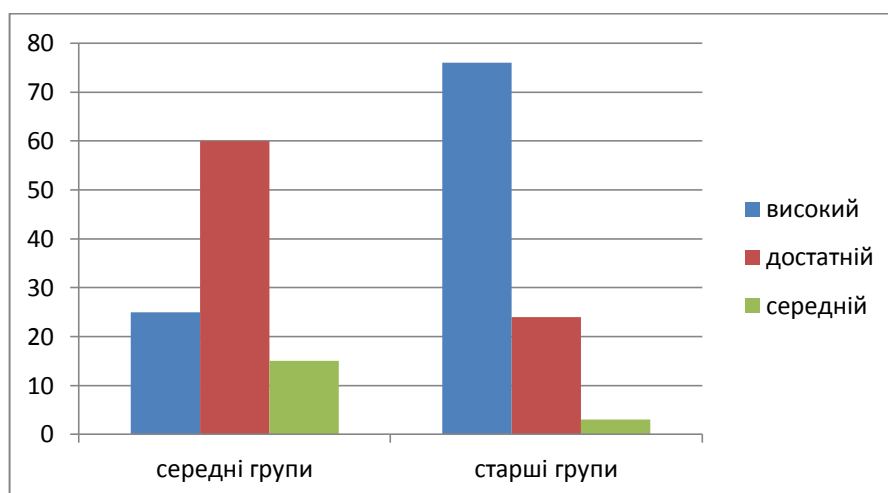

Фото 3-4. Використання STREAM -технології у роботі з дітьми дошкільного віку

Рівень сформованих компетенцій вихованців ЗДО №26

Рис. 1. Рівень сформованих компетенцій дітей раннього віку, молодших групах

Рис. 2. Рівень сформованих компетенцій в середніх, старших групах